

Total No. of Questions : 10]

PD1906

SEAT No. :

APR 2025

[Total No. of Pages : 4

[6413]-18

Third Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)

LC - 0601 : CONSTITUTIONAL LAW - I

(2017 Pattern) (Semester - VI)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Answer Any Three questions from Part-A. Each question in Part A is for 15 marks.
- 2) Answer Any Two questions from Part-B. Each question in Part B is for 10 marks.
- 3) Answer Any Three questions from Part-C. Each question in Part C is for 5 marks.
- 4) Figures to the right indicate full marks.

PART - A

Attempt Any Three.

[45]

- Q1) Define the term Public Interest Litigation. Write a detailed note on it with the help of landmark case laws.
- Q2) Write Fundamental Duties and discuss its Nature and Importance.
- Q3) Explain the concept of Constitutional law and Constitutionalism. Discuss the Utility of Preamble in interpretation of the Constitution with landmark Judicial pronouncements.
- Q4) Discuss the freedom provided under Article 19 of the Constitution along with Reasonable Restrictions on it.
- Q5) Discuss demand for a Constitution framed by a Constituent Assembly with reference to the Cabinet Mission Plan, 1947.

P.T.O.

PART - B

Attempt Any Two.

[20]

Q6) Discuss Right to Constitutional Remedies under Article 32 to 35.

Q7) Explain Right to Equality under Article 14 of the Constitution of India.

Q8) Discuss the Special provisions provided in constitution of India for protection of women and children.

Q9) Discuss Protection of Right to Life and Personal Liberty with the help of landmark case laws.

PART - C

Q10) Write Short Notes (Any Three).

[15]

- a) Write a note on Concept of State with the help of Judicial pronouncements.
- b) Explain Directive principles of State Policy.
- c) Regulation of Minority Educational Institution.
- d) Kinds of citizenship provided under the constitution of India.
- e) Traffic in Human Being.

* * *

Total No. of Questions : 10]

PD1906

[6413]-18

Third Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)

LC - 0601 : CONSTITUTIONAL LAW - I

(2017 Pattern) (Semester - VI)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

[एकूण गुण : 80]

सूचना :-

- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
- 2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
- 3) भाग-क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.
- 4) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

भाग-अ

कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.

[45]

प्र.1) जनहित याचिका या शब्दाची व्याख्या करा. लँडमार्क केस कायद्याच्या मदतीने त्यावर तपशीलवार नोंद लिहा.

प्र.2) भारतीय संविधानातिल मूलभूत कर्तव्ये लिहा त्यांचे स्वरूप व महत्त्व चर्चा करा.

प्र.3) घटनात्मक कायदा आणि संविधानवाद या संकल्पना स्पष्ट करा. ऐतिहासिक न्यायिक उद्धोषणांसह संविधानाचा अर्थ लावण्यासाठी प्रस्तावनेच्या उपयुक्ततेची चर्चा करा.

प्र.4) घटनेच्या कलम 19 अन्वये प्रदान करण्यात आलेल्या स्वातंत्र्यावर वाजवी निर्बंधांसह चर्चा करा.

प्र.5) कॅबिनेट मिशन प्लॅन, 1947 च्या संदर्भात संविधान सभेने तयार केलेल्या संविधानाच्या मागणीची चर्चा करा.

कोणतेही दोन सोडवा.

प्र.6) कलम 32 ते 35 अंतर्गत घटनात्मक उपायांच्या अधिकारावर चर्चा करा.

प्र.7) भारतीय राज्यघटनेच्या कलम 14 अंतर्गत समानतेचा अधिकार स्पष्ट करा.

प्र.8) महिला आणि बालकांच्या संरक्षणासाठी भारतीय राज्यघटनेत दिलेल्या विशेष तरतुदींची चर्चा करा.

प्र.9) लँडमार्क केस कायद्यांच्या मदतीने जीवनाचा हक्क आणि वैयक्तिक स्वातंत्र्याच्या संरक्षणावर चर्चा करा.

प्र.10) लहान टीप लिहा. (कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या)

[15]

अ) न्यायिक घोषणांच्या मदतीने राज्य संकल्पनेवर एक टीप लिहा.

ब) राज्य धोरणाची मार्गदर्शक तत्वे स्पष्ट करा.

क) अल्पसंख्याक शैक्षणिक संस्थेचे नियमन.

ड) भारतीय राज्यघटनेनुसार प्रदान केलेले नागरिकत्वाचे प्रकार.

इ) मानवी तस्करी.

* * *

Total No. of Questions : 10]

PD1907

SEAT No. : APR 2025

[Total No. of Pages : 4

[6413]-19

Third Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)

LC -0602 : FAMILY LAW - II

(2017 Pattern) (Semester - VI)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:-

- 1) All Parts are compulsory
- 2) Answer any three questions from Part-A Each question in Part-A is for 15 marks.
- 3) Answer any two questions from Part-B Each question in Part-B is for 10 marks.
- 4) Answer any three questions from Part-C Each question in Part-C is for 5 marks.

PART - A

[3×15=45]

- Q1) "A coparcenary system among Hindus arises out of a status and not of a contract. Explain the statement in the light of suitable examples
- Q2) How, the concept of Notional Partition is incorporated by the Hindu Succession (Amendment) Act, 2005 among the Hindu Mitakshara Coparcener once he dies intestate. Explain the statement in the light of case laws.
- Q3) Explain the meaning and nature of Right of Pre-emption. Discuss in Detail Subject Matter, Formalities and legal effect of it including grounds of Loss of the Right of Pre-emption.
- Q4) "Mutawali is the Manager of Wakf" elaborate the statement with in the four corners of Muslim Personal Law.
- Q5) Explain the relevant provisions of Indian Succession Act, 1925 relating to Indian Parsi who dies intestate.

P.T.O.

PART - B

[2×10=20]

- Q6) Indian Succession Act, 1925 is a law regulating the will and Codicils among all Indian except Muslim. Explain this statement in the light of relevant provisions.
- Q7) Comparatively discuss the provisions relating to death bed gifts under Indian Succession Act, 1925 and Muslim Personal law.
- Q8) Hanafi Law of Succession is a complete code among Indian Muslims Explain the statement in the light of general principles of inheritance under Muslim Personal Law.
- Q9) Explain the important provisions of Indian Succession Act, 1925 which distributes the property of Indian Christian once he/she dies intestate.

PART - C

Q10) Write short notes on (Any Three)

[3×5=15]

- a) 'Amol' bequeaths all his property to Bhausahab, except certain stocks and funds which he bequeaths to Chandrakant. Explain the Kinds of Legatees.
- b) 'Paresh' a Parsi male dies intestate leaving behind his father, mother, widow, son and daughter. Distribute his property.
- c) Sangita A Hindu Female dies intestate leaving behind her a legitimate daughter, an illegitimate son and a step son. Devolve property of Sangita among her heirs.
- d) Kaweri, an unmarried Hindu female dies intestate. Her real Sister Kamal, real brother Santosh and stepmother Rajani claims shares in the property of Kaweri. What will be the shares of each one of them.
- e) 'Manoj' an admiral who commands naval forces, but who lives on shore, and only occasionally goes on board his ship. Is he entitled to make privilege will?

Total No. of Questions : 10]

PD1907

[6413]-19

Third Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)

LC - 0602 : FAMILY LAW - II

(2017 Pattern) (Semester - VI)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) प्रश्नपत्रिकेतील सर्व भाग सक्तीचे आहेत.
 - 2) भाग-अ मधील कुठलेही तीन प्रश्न सोडवा. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्नास 15 गुण आहेत.
 - 3) भाग-ब मधील कुठलेही दोन प्रश्न सोडवा. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्नास 10 गुण आहेत.
 - 4) भाग-क मधील कुठलेही तीन प्रश्न सोडवा. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्नास 5 गुण आहेत.

भाग-अ

[3×15=45]

- प्र.1) हिंदू समुदायामधील कोपारसनरी पद्धत हि त्या समुदायाच्या मधील अविभाज्य भाग असल्यामुळे येते तर कुठल्याही करार मुळे येत नाही हे विधान योग्य उदाहरणांचा दाखला देऊन विशद करा.
- प्र.2) एकत्र मिताक्षर कुटुंबातील हिंदू व्यक्तीचा मृत्यु झाल्यानंतर होणाऱ्या कल्पनात्मक विभाजनाचा सिंधांत हिंदू उत्तराधिकार (सुधारणा) अधिनियम, 2005 या कायद्याने कशाप्रकारे अंतर्भूत केला याचे योग्य न्याय निवाड्यांच्या मदतीने विवेचन करा.
- प्र.3) प्री-एम्प्शनच्या अधिकाराचा अर्थ आणि स्वरूप स्पष्ट करा. प्री-एम्प्शनच्या अधिकाराचे मुकसान होण्याच्या कारणांसह त्याचे विषय, औपचारिकता आणि कायदेशीर परिणाम यावर तपशीलवार चर्चा करा.
- प्र.4) मुतावली हा वक्फचा नियोजनकर्ता असतो हे विधान वयेक्तिक मुस्लीम कायद्यांच्या चौकटीतून विशद करा.
- प्र.5) भारतातील पारशी व्यक्तीचा मृत्युपत्र न करता मृत्यु झाल्यास त्याला लागू होणाऱ्या भारतीय उत्तराधिकार कायदा 1925 च्या तरतुदींचा उहापोह करा.

- प्र.6) भारतीय उत्तराधिकार कायदा, 1925 हा मृत्युपत्र आणि पुरवणी मृत्युपत्र या बद्दलची मुस्लीम वगळता सर्वांसाठी एक परिपूर्ण संहिता आहे हे विधान या कायद्यातील महत्वाच्या तरतुदींच्या प्रकाशात विशद करा.
- प्र.7) मृत्युशय्येवर असताना दिलेल्या भेटवस्तू संदर्भातील भारतीय उत्तराधिकार कायदा, 1925 व मुस्लीम वयैक्तिक कायदातील तरतुदींचा तुलनात्मक अभ्यास करा.
- प्र.8) मुस्लिम वारसा साठी असलेला हनाफी कायदा हा भारतीय मुस्लिमांसाठी एक सर्वसमावेशक कायदा असून या कायद्यांतर्गत वारसाच्या सामान्य तत्वांचे तपशील स्पष्ट करा.
- प्र.9) भारतीय उत्तराधिकार कायदा, 1925 च्या महत्वाच्या तरतुदी ज्या ख्रिस्ती व्यक्तीचा मृत्यू पत्र न करता मृत्यू झाल्यास त्याची मालमत्ता हस्तांतरित करतात अशा तरतुदींचा उदापोह करा.

- प्र.10) अ) अमोल त्याची सर्व मालमत्ता त्याच्या मृत्युनंतर भाऊसाहेब ला देतो काही साठा आणि निधी वगळता जो चंद्रकांत ला दिलेला असतो, अशा परिस्थितीमध्ये सदर मृत्युपत्राच्या लाभाध्यांचे प्रकार स्पष्ट करा.
- ब) परेश नावाचा एक पारशी पुरुष कुठलेही मृत्युपत्र न करता मरण पावतो व त्याच्या मागे त्याचे वडील, आई, विधवा, मुलगा आणि मागे सोडून जातो अशा परिस्थितीमध्ये त्याची मालमत्ता वाटून द्या.
- क) संगीता नावाची एक हिंदू स्त्री कुठलेही मृत्युपत्र न करता मरण पावते तिच्या मागे एक औरस मुलगी, एक अनौरस मुलगा आणि एक सावत्र मुलगा सोडून जाते. अशा परिस्थितीमध्ये संगीताची मालमत्ता तिच्या वारसदारांमध्ये वाटून द्या.
- ड) कावेरी नावाची अविवाहित हिंदू महिलेचा मृत्यू झाला. तिची खरी बहीण कमल खरा भाऊ संतोष आणि सावत्र आई रजनी तिच्या मालमत्तेवर दावा करतात अशा परिस्थितीमध्ये त्यांच्यापैकी प्रत्येकाचे शेअर्स किती असतील.
- इ) एक मनोज नावाचा व्यक्ती नौसैनिकांना कमांड देणारा, पण किनाऱ्यावर राहणारा, आणि फक्त कधी-कधी त्याच्या जहाजावर जातो. त्याला विशेषाधिकार इच्छापत्र करणाऱ्याचा अधिकार आहे का?

Total No. of Questions : 10]

PD1908

SEAT No.:

APR 2025

[Total No. of Pages : 4

[6413]-20

Third Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)

LC-0603 : LAW OF CONTRACT - II

(2017 Pattern) (Semester - VI)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:-

- 1) Answer any three questions from part A. Each question in part A is for 15 marks.
- 2) Answer any two questions from part 'B'. Each question in part B is for 10 marks.
- 3) Answer question No. 10 from part-C as directed. The question No. 10 is for 15 marks.

PART - A

[3×15=45]

Q1) Define Contract of Guarantee. State the Distinctions between Contract of Guarantee and Contract of Indemnity.

Q2) Who is an Agent? Explain different Modes of Termination of Agency.

Q3) What is meant by Partnership Firm? Explain the Nature of Partnership.

Q4) What are the Rights and Duties of Seller and Buyer in a Contract of Sale?

Q5) Define Pledge. Who can Pledge? Explain the Rights of Pawnee under the contract of Pledge.

P.T.O.

PART - B

[2×10=20]

Q6) Explain kinds of Bailment and Discuss the various Rights and Duties of Bailee?

Q7) What is the Procedure for Registration of Partnership Firm?

Q8) Write a short note on Caveat Emptor.

Q9) What are the Rights of Unpaid Seller against the Goods?

PART - C

Q10) Write short notes on any three

[3×5=15]

- a) Define Goods.
- b) Auction sales
- c) Finder of Goods
- d) Continuing guarantee
- e) Kinds of agent

Total No. of Questions : 10]

PD1908

[6413]-20

Third Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)

LC-0603 : LAW OF CONTRACT - II

(2017 Pattern) (Semester - VI)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 80

सूचना :-

- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
- 2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
- 3) निर्देशानुसार भाग-क मधील प्रश्न क्रमांक 10 चे उत्तर द्या, प्रश्न क्रमांक 10 हा 15 गुणांचा आहे.

भाग-अ

[3×15=45]

प्र.1) हमी कराराची व्याख्या करा. हमी करार आणि नुकसानभरपाईचा करार मधील फरक सांगा.

प्र.2) एजंट कोण आहे? एजन्सीच्या समालोच्ये विविध पद्धती स्पष्ट करा.

प्र.3) भागीदारी फर्म म्हणजे काय? भागीदारीचे स्वरूप स्पष्ट करा.

प्र.4) विक्रीच्या करारामध्ये विक्रेता आणि खरेदीदाराचे अधिकार आणि कर्तव्ये काय आहेत?

प्र.5) प्रतिज्ञाची व्याख्या करा. कोण गहाण ठेवू शकतो? प्लेजच्या करारांतर्गत पावनीचे हक्क स्पष्ट करा.

प्र.6) जामीनाचे प्रकार समजावून सांगा आणि जामीन घेणाऱ्याचे विविध अधिकार आणि कर्तव्ये यांची चर्चा करा.

प्र.7) भागीदारी फर्मच्या नोंदणीची प्रक्रिया काय आहे?

प्र.8) कॅव्हेट एम्प्टर वर एक छोटी टीप लिहा.

प्र.9) मालाच्या विरोधात न भरलेल्या विक्रेत्याचे काय अधिकार आहेत?

प्र.10) कोणत्याही तीनवर लहान नोट्स लिहा.

[3×5=15]

अ) वस्तूंची व्याख्या करा.

ब) लिलाव विक्री

क) वस्तू शोधक

ड) सतत हमी

इ) एजंटचे प्रकार

Total No. of Questions : 10]

PD1909

SEAT No.

APR 2025

[Total No. of Pages : 4

[64131-21

Third Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)
LC-0604 : TORT AND CONSUMER PROTECTION LAW
(2017 Pattern) (Semester - VI)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any three questions from Part-A. Each question in Part-A is for 15 marks.
- 2) Answer any two questions from Part-B. Each question in Part-B is for 10 marks.
- 3) Answer any three short answer questions from Part-C. Each question in Part-C is for 05 marks.

PART - A

[3×15=45]

Q1) What is 'tort'? What are the essential elements of tort?

Q2) Discuss the rule in Rylands v. Fletcher. How is the rule of strict liability different from the rule of absolute liability? Also, State the exceptions to the rule in Rylands v. Fletcher.

Q3) To what extent consent is a defence in an action for tort?

Q4) Discuss the law relating to 'false imprisonment' under the law of tort.

Q5) Who is a Consumer? What are the rights of consumers under the Consumer Protection Act, 1986?

P.T.O.

PART - B

[2×10=20]

- Q6)** What do you mean by Defamation? Explain various defences available to an action against defamation.
- Q7)** Discuss the concept of 'Nuisance' and its various defences available to the defendant.
- Q8)** Define 'Negligence', how does liability arise in case of Negligence?
- Q9)** Explain various remedies available under the Law Tort.

PART - C

Q10) Write a short notes on any three of the following:

[3×5=15]

- a) Consumer dispute under the Consumer Protection Act.
- b) Strict Liability.
- c) Cyber Defamation: Defamation in cyberspace.
- d) Trespass to Land.
- e) No-fault liability under the Motor Vehicles Act 1988.

①①①①

Total No. of Questions : 10]

PD1909

[6413]-21

Third Year B.A. LL.B. (Five Year Law Course)
LC-0604 : TORT AND CONSUMER PROTECTION LAW
(2017 Pattern) (Semester - VI)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
3) भाग-क मधील कोणत्याही तीन लघु प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.

भाग-अ

[3×15=45]

प्र.1) 'टॉर्ट' म्हणजे काय? टॉर्टचे आवश्यक घटक कोणते आहेत?

प्र.2) रायलँड्स वि. फ्लेचर मधील नियमावर चर्चा करा: 'कठोर दायित्व' चा नियम 'संपूर्ण दायित्व' नियमापेक्षा वेगळा कसा आहे? तसेच, रायलँड्स वि. फ्लेचर मधील नियमातील अपवाद सांगा.

प्र.3) टॉर्ट मधील दाव्यांमध्ये 'संमती' हे संरक्षण किती प्रमाणात उपलब्ध आहे?

प्र.4) टॉर्टच्या कायद्यांतर्गत 'खोट्या तुरुंगवास' संबंधित कायद्याची चर्चा करा.

प्र.5) ग्राहक संरक्षण कायदा, 1986 अंतर्गत ग्राहक कोण आहे? आणि या कायदा अंतर्गत ग्राहकांचे हक्क काय आहेत?

प्र.6) मानहानी म्हणजे काय? मानहानीच्या कारवाई विरुद्ध उपलब्ध असलेले विविध संरक्षण स्पष्ट करा.

प्र.7) 'उपद्रव' या संकल्पनेची आणि या प्रकरणात प्रतिवादीसाठी उपलब्ध असलेल्या विविध संरक्षणाची चर्चा करा.

प्र.8) निष्काळजीपणाचा व्याख्या करा, निष्काळजीपणाच्या बाबतीत दायित्व कसे उद्भवते?

प्र.9) टॉर्ट कायद्याच्या कायद्यांतर्गत उपलब्ध असलेले विविध उपाय स्पष्ट करा.

प्र.10) खालील दिलेल्यांपैकी कोणत्याही तीन मुद्द्यांवर संक्षिप्त टीपा लिहा.

[3×5=15]

- अ) ग्राहक संरक्षण कायद्यांतर्गत ग्राहक विवाद
- ब) कठोर दायित्व
- क) सायबर बदनामी: सायबरस्पेसमध्ये बदनामी
- ड) जमिनीवर अतिक्रमण
- इ) मोटार वाहन कायदा, 1988 अंतर्गत नो-फॉल्ट दायित्व

Total No. of Questions : 10]

PD1910

SEAT No.

APR 2025

[Total No. of Pages : 4

[6413]-22

Third Year B.A.LL.B. (Five Year Law Course)

LO-0605(A) : MEDIA AND LAW

(2017 Pattern) (Semester - VI)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:-

- 1) Answer any three questions from Part-A. Each question in Part-A carries 15 marks.
- 2) Answer any two questions from Part-B. Each question in Part-B carries 10 marks.
- 3) Answer question no. 10 from Part-C as directed. Question No. is for 5 marks.

PART - A

Attempt any three questions.

[3×15=45]

- Q1)** Explain the nature and scope of freedom of press implicit under Article 19(1)(a) of the Indian Constitution with relevant case laws.
- Q2)** Discuss in detail the Salient features of The Telecom Regulatory Authority of India Act, 1997 and role of the Telecom Disputes Settlement and Appellate Tribunal along with recent case laws.
- Q3)** Discuss in detail the Right to Privacy and role of Media with recent case laws.
- Q4)** Give detail note on Media and Criminal Law with special reference to the sedition laws in India and its constitutional validity.
- Q5)** Discuss in detail the framework available for self-regulation and statutory regulation of Media in India.

P.T.O.

PART - B

Attempt any two questions.

[2×10=20]

Q6) Critically Evaluate International Perspectives of Freedom of Media.

Q7) Give a detailed note on interrelationship between Media and Judiciary.

Q8) What is Trial by Media? Elaborate in detail its impact on Fair Trial.

Q9) Enumerate some case laws on Contempt of Court by Media.

PART - C

Q10) Write short note on any three.

[3×5=15]

- a) Authoritarian Theory of Press
- b) Right to Advertise
- c) Broadcasting Rights of Media
- d) International Law and Freedom of Media
- e) Media and Electoral Process

Total No. of Questions : 10]

PD1910

[6413]-22

Third Year B.A.LL.B. (Five Year Law Course)

LO-0605(A) : MEDIA AND LAW

(2017 Pattern) (Semester - VI)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहेत.
2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहेत.
3) निर्देशानुसार भाग-क मधील प्रश्न क्रमांक 10 चे उत्तर द्या. प्रश्न क्रमांक 10 मध्ये 15 गुण आहेत.

भाग-अ

भाग-अ मधील कोणतेही तीन प्रश्न लिहा.

[3×15=45]

प्र.1) भारतीय राज्यघटनेच्या कलम (19(1)(a) अंतर्गत निहित प्रेस स्वातंत्र्याचे स्वरूप आणि व्याप्ती संबंधित केस कायद्यांसह स्पष्ट करा.

प्र.2) भारतीय दूरसंचार नियामक प्राधिकरण कायदा, 1997 ची ठळक वैशिष्ट्ये आणि अलीकडील केस कायद्यांसह दूरसंचार विवाद निपटारा आणि अपील न्यायाधिकारणाची भूमिका याबद्दल तपशीलवार चर्चा करा.

प्र.3) अलीकडील केस कायद्यांसह गोपनीयतेचा अधिकार आणि मीडियाची भूमिका याबद्दल तपशीलवार चर्चा करा.

प्र.4) भारतातील देशद्रोहाचे कायदे आणि त्याची घटनात्मक वैधता यांच्या विशेष संदर्भासह प्रसारमाध्यम आणि फौजदारी कायद्यावर तपशीलवार नोंद द्या.

प्र.5) भारतातील माध्यमांच्या स्वयं-नियमन आणि वैधानिक नियमनासाठी उपलब्ध चौकटीची तपशीलवार चर्चा करा.

भाग-ब

भाग-ब मधील कोणतेही दोन प्रश्न लिहा.

[2×10=20]

प्र.6) मीडियाच्या स्वातंत्र्याच्या आंतरराष्ट्रीय दृष्टीकोनाचे गंभीरपणे मूल्यांकन करा.

प्र.7) प्रसारमाध्यमे आणि न्यायपालिका यांच्यातील परस्परसंबंधांवर तपशीलवार नोंद द्या.

प्र.8) माध्यमांद्वारे चाचणी म्हणजे काय? निष्पक्ष चाचणीवर त्याचा प्रभाव तपशीलवार सांगा.

प्र.9) माध्यमांद्वारे न्यायालयाच्या अवमानावरील काही केस कायद्यांची गणना करा.

भाग-क

प्र.10) कोणत्याही तीनवर छोटी टीप लिहा.

[3×5=15]

- अ) प्रेसचा अधिकारवादी सिद्धांत
- ब) जाहिरात करण्याचा अधिकार
- क) प्रसारमाध्यमांचे प्रसारण हक्क
- ड) आंतरराष्ट्रीय कायदा आणि मीडियाचे स्वातंत्र्य
- इ) मीडिया आणि निवडणुकी प्रक्रिया

Total No. of Questions : 10]

PD1911

SEAT No. :

[Total No. of Pages : 4

[6413]-23

Third Year B.A.LL.B. (Five Year Law Course)
LO-0606 : BANKING AND INSURANCE LAW
(2017 Pattern) (Semester - VI)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Attempt any 3 questions in Part A carrying 15 marks each.*
- 2) Attempt any 2 questions in Part B carrying 10 marks each.*
- 3) Attempt any 3 short notes in Part C carrying 5 marks each.*

PART - A

(Attempt any three)

[45]

Q1) Explain in detail Evolution of Banking in India.

Q2) Explain lender's liability and provisions thereof under the Fair Practice Code.

Q3) Explain functions of RBI in detail.

Q4) Discuss the salient features of Insurance Act, 1938.

Q5) Discuss in detail, the various features of a contract of insurance.

P.T.O.

PART - B

(Attempt any two)

[20]

Q6) Discuss in detail the parties involved in a contract of lending (including their rights, duties and immunities thereof)

Q7) Write a detailed note on General Insurance Corporation of India.

Q8) What are the regulations made by IRDA relating to Protection of Policy Holders Interests?

Q9) Explain in detail the banker-consumer relations.

PART - C

(Attempt any 3)

[15]

Q10) Short note.

- a) Registration of insurers
- b) Cash Reserve Ratio
- c) Bill of Exchange
- d) Monetary and Credit Policy
- e) Nomination

Total No. of Questions : 10]

PD1911

[6413]-23

Third Year B.A.LL.B. (Five Year Law Course)
LO-0606 : BANKING AND INSURANCE LAW
(2017 Pattern) (Semester - VI)

(सराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) भाग-अ मध्ये प्रत्येकी 15 गुण असलेले कोणतेही 3 प्रश्न लिहा.
 - 2) भाग-ब मध्ये प्रत्येकी 10 गुण असलेले कोणतेही 2 प्रश्न लिहा.
 - 3) भाग-क मध्ये प्रत्येकी 5 गुण असलेल्या कोणत्याही 3 टीप लिहा.
-

भाग-अ

कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

[45]

प्र.1) भारतातील बँकिंगची उत्क्रांती तपशीलवार लिहा.

प्र.2) फेअर प्रॅक्टिस कोड अंतर्गत सावकाराचे दायित्व आणि त्यातील तरतुदी स्पष्ट करा.

प्र.3) RBI ची कार्ये तपशीलवार सांगा.

प्र.4) विमा कायदा, 1938 च्या ठळक वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.

प्र.5) विम्याच्या कराराची विविध वैशिष्ट्ये, तपशीलवार चर्चा करा.

भाग-ब

कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

[20]

प्र.6) कर्ज देण्याच्या करारामध्ये सामील असलेल्या पक्षांची तपशीलवार चर्चा करा (त्यांचे अधिकार, कर्तव्ये आणि संरक्षण).

प्र.7) भारतीय जनरल इन्शुरन्स कॉर्पोरेशनवर तपशीलवार नोंद लिहा.

प्र.8) IRDA ने पॉलिसीधारकांच्या हितसंबंधांच्या संरक्षणाशी संबंधित केलेले नियम लिहा.

प्र.9) बँकर-ग्राहक संबंधांचे तपशीलवार वर्णन करा.

भाग-क

प्र.10) कोणत्याही तीन टिपा लिहा.

[15]

- अ) विमाधारकांची नोंदणी
- ब) रोख राखीव प्रमाण (Cash Reserve Ratio)
- क) बिल ऑफ एक्स्चेंज
- ड) आर्थिक आणि पत धोरण
- इ) नामांकन

④④④④

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

APR 2025

PD1912

[Total No. of Pages : 4

[6413]-24

T.Y. B.A.LL.B. (Five Year Law Course)
LO-0607 : PENOLOGY & VICTIMOLOGY
(2017 Pattern) (Semester - VI)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *Answer any THREE questions from part A. Each question carry 15 marks.*
- 2) *Answer any TWO questions from part B. Each question carry 10 marks.*
- 3) *Answer question no. 10 from part C as directed. Question No.10 is for 15 marks.*

PART - A

[3×15=45]

Q1) Discuss the police organization under central government.

Q2) Discuss the problems of prisons. Also discuss the work of commission on prison reforms.

Q3) Explain in detail the concept of parole. How is it different from probation, furlough and indeterminate sentence?

Q4) Discuss the various theories of victimology. Also discuss the impact of victimization and secondary victimization.

Q5) Discuss in detail the legal functions of police. Also, discuss the NHRC guidelines on police public relations.

P.T.O.

PART - B

[2×10=20]

- Q6)** Discuss the problems of prisons. Also discuss the work of commission on prison reforms.
- Q7)** What are the legal functions of police?
- Q8)** Discuss the characteristics of open prisons. What are the advantages of open prisons?
- Q9)** Discuss the structural set-up of parole board and its functions.

PART - C

Q10) Short Notes: (Any three)

[3×5=15]

- a) Crime control mechanism
- b) Access to justice
- c) Victim assistance program
- d) Role of prison in modern penology
- e) Law relating to police administration

Total No. of Questions : 10]

PD1912

[6413]-24

T.Y. B.A.LL.B. (Five Year Law Course)
LO-0607 : PENOLOGY & VICTIMOLOGY
(2017 Pattern) (Semester - VI)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहेत.
2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहेत.
3) प्रश्न क्रमांक 10 हा 15 गुणांचा असून तो निर्देशाप्रमाणे सोडवा.

भाग-अ

[3×15=45]

प्र.1) केंद्र सरकारच्या अखत्यारीतील पोलीस संघटनेची चर्चा करा.

प्र.2) तुरुंगातील समस्यांची चर्चा करा. कारागृह सुधारणा आयोगाच्या कामावरही चर्चा करा.

प्र.3) पॅरोलची संकल्पना तपशीलवार सांगा. हे प्रोबेशन, फर्लो आणि इंडिटरमिनेट पेक्षा वेगळे कसे आहे?

प्र.4) व्हिक्टिमॉलॉजिच्या विविध सिद्धांतांची चर्चा करा. तसेच व्हिक्टिमआयझेशन चे परिणाम आणि दुय्यम व्हिक्टिमआयझेशनची चर्चा करा.

प्र.5) पोलिसांच्या कायदेशीर कार्याची सविस्तर चर्चा करा. तसेच, पोलिस जनसंपर्काबाबत नॅशनल ह्यूमन राईट कमिशन च्या मार्गदर्शक तत्वांवर चर्चा करा.

भाग-ब

[2×10=20]

प्र.6) तुरुंगातील समस्यांची चर्चा करा. तसेच तुरुंग सुधारणा आयोगाच्या कामावर चर्चा करा.

प्र.7) पोलिसांची कायदेशीर कामे काय आहेत?

प्र.8) खुल्या कारागृहांच्या वैशिष्ट्यांची चर्चा करा. खुल्या कारागृहाचे काय फायदे आहेत?

प्र.9) पॅरोल बोर्डाची संरचनात्मक रचना आणि त्याची कार्ये यांची चर्चा करा.

भाग-क

प्र.10) लहान टिपा लिहा.

[3×5=15]

- अ) गुन्हे नियंत्रण यंत्रणा
- ब) ऍक्सेस टू जस्टीस
- क) पीडित मदत कार्यक्रम
- ड) आधुनिक पेनोलॉजीमध्ये तुरुंगाची भूमिका
- इ) पोलिस प्रशासनाशी संबंधित कायदा

❖❖❖❖

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

APR 2025

PD1913

[Total No. of Pages : 4

[6413]-25

Third Year B.A.LL.B. (Five Year Law Course)

LO-0608 : LAND ACQUISITION LAW

(2017 Pattern) (Semester - VI)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Attempt any three questions from Part 'A'. Each question in Part A is for 15 marks.
- 2) Attempt any two questions from Part 'B'. Each question in Part B is worth 10 marks.
- 3) Attempt any three questions from Part 'C'. Each question in Part C is for 5 marks.

PART - A

[3×15=45]

- Q1)** Define "Public Purpose" and "Consent" for Land Acquisition under the Right to Fair Compensation, Transparency in Land Acquisition Rehabilitation and Resettlement Act, 2013.
- Q2)** Discuss the Special Powers of the appropriate Government to take possession of land in case of Emergency under the Right to Fair Compensation, Transparency in Land Acquisition Rehabilitation and Resettlement Act, 2013.
- Q3)** Describe the provisions related to the Establishment of Land Acquisition, Rehabilitation and Resettlement Authority under the Right to Fair. Compensation and Transparency in Land Acquisition, Rehabilitation and Resettlement Act, 2013.
- Q4)** What is Social Impact Assessment? Discuss the provisions related to Social Impact Assessment under the Right to Fair. Compensation and Transparency in Land Acquisition, Rehabilitation and Resettlement Act, 2013?
- Q5)** Explain the various elements to be considered in determining the compensation of Land Acquired under the Right to Fair. Compensation and Transparency in Land Acquisition, Rehabilitation and Resettlement Act, 2013.

P.T.O.

302

PART - B

[2×10=20]

- Q6)** Discuss the provisions related to the Right to property under the Constitution of India with relevant cases.
- Q7)** Discuss the Demerits of the Land Acquisition Act, 1894.
- Q8)** Explain the Provisions relating to Offences and Penalties under the Right to Fair Compensation and Transparency in Land Acquisition, Rehabilitation and Resettlement Act, 2013.
- Q9)** Write a detailed note on the National Monitoring Committee for Rehabilitation and Resettlement.

PART - C

[3×5=15]

Q10) Write any Three short notes-

- a) Temporary Occupation of Land.
- b) Special provisions to safeguard Food Security.
- c) Land Acquisition and Welfare State.
- d) Award of solatium.
- e) Lapse of Social Impact Assessment report.

Total No. of Questions : 10]

PD1913

[6413]-25

Third Year B.A.LL.B. (Five Year Law Course)

LO-0608 : LAND ACQUISITION LAW

(2017 Pattern) (Semester - VI)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

[एकूण गुण : 80]

- सूचना :- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहेत.
2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्न करून घ्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहेत.
3) भाग-क मधील कोणतेही तीन प्रश्न करून घ्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.

भाग-अ

[3×15=45]

प्र.1) योग्य मोबदला हक्क, भूसंपादन पुनर्वसन व पुनर्वसनातील पारदर्शकता अधिनियम, 2013 अन्वये भूसंपादनासाठी "सार्वजनिक उद्देश" आणि "संमती" परिभाषित करणे.

प्र.2) योग्य मोबदला हक्क, भूसंपादन पुनर्वसन व पुनर्वसनातील पारदर्शकता अधिनियम, 2013 अन्वये आणीबाणीच्या प्रसंगी जमिनीचा ताबा घेण्याच्या योग्य शासनाच्या विशेष अधिकारांवर चर्चा करणे.

प्र.3) जत्रेच्या अधिकारांतर्गत भूसंपादन, पुनर्वसन व पुनर्वसन प्राधिकरण च्या स्थापनेशी संबंधित तरतुदींचे वर्णन करा. भूसंपादन, पुनर्वसन व पुनर्वसनातील नुकसान भरपाई व पारदर्शकता अधिनियम, 2013.

प्र.4) सामाजिक प्रभाव मूल्यांकन म्हणजे काय? सामाजिक प्रभावाशी संबंधित तरतुदींची चर्चा करा. जत्रेच्या अधिकारांतर्गत मूल्यमापन, भूसंपादनातील मोबदला व पारदर्शकता, पुनर्वसन व पुनर्वसन कायदा, 2013.

प्र.5) जमिनीचा मोबदला निश्चित करताना विचारात घ्यावयाच्या विविध घटकांचे स्पष्टीकरण द्या. जत्रेच्या अधिकारांतर्गत अधिग्रहित केले. भूसंपादनातील मोबदला व पारदर्शकता, पुनर्वसन व पुनर्वसन अधिनियम, 2013.

- प्र.6) भारतीय राज्यघटनेतील मालमत्तेच्या अधिकाराशी संबंधित तरतुदींची संबंधित प्रकरणांशी चर्चा करा.
- प्र.7) भूसंपादन अधिनियम, 1894 च्या कमतरतांची चर्चा करा.
- प्र.8) भूसंपादन, पुनर्वसन व पुनर्वसनातील योग्य मोबदला व पारदर्शकतेचा अधिकार अधिनियम, 2013 अन्वये गुन्हे व दंडाशी संबंधित तरतुदी स्पष्ट करा.
- प्र.9) पुनर्वसन व पुनर्वसनासाठी राष्ट्रीय देखरेख समितीवर सविस्तर टिपण लिहा.

- प्र.10) कोणत्याही तीनवर छोट्या नोट्स लिहा.

[3×5=15]

- अ) जमिनीचा तात्पुरता ताबा
- ब) अन्न सुरक्षेच्या रक्षणासाठी विशेष तरतुदी
- क) भूसंपादन व कल्याणकारी राज्य
- ड) सोलेंटियम पुरस्कार
- इ) सामाजिक प्रभाव मूल्यांकन अहवालाची त्रुटी

iii

Total No. of Questions : 10]

PD1914

SEAT No. :

APR 2025

[Total No. of Pages : 4

[6413]-26

Third Year B.A.LL.B. (Five Year Course)

LO-0609 : INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS - II
(2017 Pattern) (Semester - VI)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Each question in part A is for 15 marks. Answer any three questions from part A.
- 2) Each question in part B is for 10 marks. Answer any two questions from part B.
- 3) Question No. 10 is for 15 marks. Answer question No. 10 from part C as directed.

PART - A

[3×15=45]

- Q1)** Elaborate on the significance of trademark registration and the implications of absolute and relative grounds for refusal under the Trademarks Act, 1999.
- Q2)** Explain the law relating to voluntary and compulsory licenses under the Copyright Act, 1957.
- Q3)** Define the term “invention” and elaborate on the criteria distinguishing patentable and non-patentable inventions under the patent Act, 1970.
- Q4)** Discuss the procedural requirements and essential conditions for the registration of trademarks under the Trademarks Act, 1999, emphasizing the role of the Registrar of Trademarks.
- Q5)** Analyze the legal framework concerning the assignment and transmission of Copyright in India, as stipulated by the Copyright Act, 1957.

P.T.O.

PART - B

[2×10=20]

- Q6) Define what constitutes a Design under the Designs Act, 2000 and discuss the criteria for registrable Designs, along with the rights and remedies available to registered proprietors.
- Q7) Explain the concept of "Deceptive Similarity" in trademark law, citing relevant case law examples to illustrate its importance and application.
- Q8) Describe the historical development of geographical indication in India. Explain the significance of protection of goods or services under the Geographical Indication Act.
- Q9) Explain the international registration of protection of Trade Mark under Madrid Protocol.

PART - C

Q10) Write notes on any three:

[3×5=15]

- a) Registration of plant variety
- b) Performer's Rights
- c) Mark and trademark
- d) Patent Agent
- e) Biodiversity and traditional knowledge protection

Total No. of Questions : 10]

PD1914

[6413]-26

Third Year B.A.LL.B. (Five Year Course)

LO-0609 : INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS - II

(2017 Pattern) (Semester - VI)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
3) भाग-क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.

भाग-अ

[3×15=45]

- प्र.1) ट्रेडमार्क नोंदणीचे महत्त्व आणि ट्रेडमार्क कायदा, 1999 अंतर्गत नकार देण्याच्या निरपेक्ष आणि सापेक्ष कारणांचे परिणाम स्पष्ट करा.
- प्र.2) कॉपीराइट कायदा, 1957 अंतर्गत ऐच्छिक आणि अनिवार्य परवान्यांशी संबंधित कायद्याचे स्पष्टीकरण करा.
- प्र.3) “आविष्कार” (invention) या शब्दाची व्याख्या करा आणि पेटंट कायदा, 1970 अंतर्गत पेटंट करण्यायोग्य आणि नॉन-पेटंट करण्यायोग्य आविष्कारांमध्ये फरक करणाऱ्या निकषांवर विस्तृत करा.
- प्र.4) ट्रेडमार्क कायदा, 1999 अंतर्गत ट्रेडमार्कच्या नोंदणीसाठी प्रक्रियात्मक आवश्यकता आणि आवश्यक अटींवर चर्चा करा, ट्रेडमार्कच्या निबंधकाच्या भूमिकेवर जोर द्या.
- प्र.5) कॉपीराइट कायदा, 1957 द्वारे निर्धारित केल्यानुसार, भारतात कॉपीराइटची नियुक्ती आणि प्रसारणासंबंधीच्या कायदेशीर चौकटीचे विश्लेषण करा.

भाग-ब

[2×10=20]

- प्र.6) डिझाईन्स कायदा, 2000 अंतर्गत डिझाईन काय आहे ते परिभाषित करा आणि नोंदणीकृत डिझाईन्सच्या निकषांवर चर्चा करा, तसेच नोंदणीकृत मालकाना उपलब्ध असलेले अधिकार आणि उपाय यावर चर्चा करा.
- प्र.7) ट्रेडमार्क कायद्यातील "कसव्या समानता" ची संकल्पना स्पष्ट करा, त्याचे महत्त्व आणि उपयोग स्पष्ट करण्यासाठी संबंधित कस कायद्याची उदाहरणे उद्धृत करा.
- प्र.8) भारतातील भौगोलिक संकेताच्या ऐतिहासिक विकासाचे वर्णन करा. भौगोलिक संकेत कायद्यांतर्गत वस्तू किंवा सेवांच्या संरक्षणाचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- प्र.9) माद्रिद प्रोटोकॉल अंतर्गत ट्रेड मार्कच्या संरक्षणाची आंतरराष्ट्रीय नोंदणी स्पष्ट करा.

भाग-क

प्र.10) कोणत्याही तीन टिपा लिहा.

[3×5=15]

- अ) वनस्पती विविधता नोंदणी
- ब) कलाकारांचे हक्क
- क) मार्क आणि ट्रेडमार्क
- ड) पेटेंट एजंट
- इ) जैवविविधता आणि पारंपारिक ज्ञान संरक्षण

❖❖❖❖